

Wyrok z dnia 7 lipca 2000 r.

I PKN 726/99

Szczególnej ochrony trwałości umowy o pracę kobiety w ciąży i w czasie urlopu macierzyńskiego (art. 177 § 1 KP) nie uchylał art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) w związku z art. 41¹ KP, także przed ogłoszeniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 marca 2000 r., K 1/99 (Dz.U. Nr 17, poz. 228; OTK 2000 r. nr 2, poz. 59).

Przewodniczący SSN Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Zbigniew Myszka, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2000 r. sprawy z powództwa Ludmiły W. przeciwko Komendzie Powiatowej Policji w O. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie z dnia 18 sierpnia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 11 marca 1999 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Oleśnie przywrócił Ludmiłę W. do pracy w Komendzie Powiatowej Policji w O. na dotychczasowych warunkach pracy i płacy. Sąd ustalił, iż powódka została zatrudniona przez Komendę Wojewódzką Policji w C. od 2 stycznia 1996 r. Początkowo na okres próbny i na czas określony, a od 1 lipca 1996 r. na czas nie określony na stanowisku asystenta d/s finansowych, a od 23 października 1996 r. na stanowisku referenta d/s zaopatrzenia. Powódka wykonywała pracę w Komendzie Rejonowej Policji w O. - obecnie Komendzie Powiatowej w O. W dniu 13 listopada 1998 r. powódka otrzymała z Komendy Wojewódzkiej w C. zawiadomienie, iż na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) od 1 stycznia 1999 r. staje

się pracownikiem Komendy Powiatowej w O. W dniu 18 stycznia 1999 r. Komenda Powiatowa Policji w O. złożyła powódce pisemne oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zastosowaniem skróconego okresu wypowiedzenia, który upłynął 28 lutego 1999 r. Jako przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę pozwana podała likwidację zajmowanego przez powódkę stanowiska pracy. Powódka w dniu 1 stycznia 1999 r. urodziła córkę i od tej pory przebywała na urlopie macierzyńskim. Sąd Rejonowy uznał, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę zostało dokonane z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu umów i na mocy art. 45 § 1 KP przywrócił ją do pracy na poprzednich warunkach. Sąd Rejonowy stwierdził, iż art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. nie ma zastosowania, gdyż Komenda Powiatowa Policji w O. nie uległa likwidacji.

Apelację strony pozwanej od tego wyroku oddalił Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie (wyrok z dnia 18 sierpnia 1999 r. [...]). Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego oraz prawidłowej interpretacji powołanych w uzasadnieniu przepisów prawnych. Podzielił stanowisko, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę zostało dokonane z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu umów, gdyż likwidacja stanowiska pracy, które zajmowała powódka nie uzasadniała wypowiedzenia umowy o pracę w czasie urlopu macierzyńskiego. Zdaniem Sądu drugiej instancji, nie można przyjąć interpretacji art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r., że pracodawca, który chciał rozwiązać z pracownikiem stosunek pracy przed 30 czerwca 1999 r., mógł wypowiedzieć umowę o pracę, nie będąc związany ograniczeniami wynikającymi z przepisów dotyczących ochrony przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę, tj. art. 177 § 4 i 41¹ KP. Przepis art. 41 KP jest podstawowym przepisem odnoszącym się do szczególnej ochrony pracowników przed wypowiedzeniem umowy o pracę. Okresem chronionym jest okres usprawiedliwionej nieobecności pracownika. Przy czym chodzi zarówno o urlop wypoczynkowy, jak i o urlop związany z macierzyństwem. Przepis art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. miałby zastosowanie, gdyby Komenda Powiatowa Policji w O. uległa likwidacji.

Wyrok ten zaskarżyła kasacją strona pozwana. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r., polegające na przyjęciu, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę przy niestosowaniu przepisów o ochronie pracownika, nie

mogło mieć miejsca w przypadku powódki, będącej w okresie urlopu macierzyńskiego, gdyż nie miała miejsca likwidacja jednostki zatrudniającej. W uzasadnieniu kasacji strona pozwana wywiodła w szczególności, że art. 58 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r. jest przepisem szczególnym, który odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących likwidacji pracodawcy. W celu wprowadzenia reformy administracji ustawodawca uznał, że pracownicy zatrudnieni w dotychczasowych jednostkach administracji publicznej mają zapewnione zatrudnienie tylko do dnia 30 czerwca 1999 r., a po tej dacie stosunki pracy wygasają. Ustawodawca także przewidział możliwość wcześniejszego wypowiedzania umów. Do tego celu służył art. 58 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r., dający możliwość wcześniejszego wypowiedzenia umowy o pracę, gdyż art. 41¹ KP można było stosować odpowiednio. Zdaniem strony pozwanej uchylało to ochronę kobiet w okresie urlopu macierzyńskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niesporne jest, że powódka w dniu 1 stycznia 1999 r. stała się pracownikiem Komendy Powiatowej w O. (bez znaczenia jest kto był jej pracodawcą poprzednio). Niesporne jest też, że w dniu wypowiedzenia nie było likwidacji tego pracodawcy (jest to zresztą bez znaczenia prawnego). Problem, który występował w sprawie polegał na możliwości zastosowania wobec powódki art. 58 ust. 3 ustawy z 13 października 1998 r. Przepis ten stanowił, że wcześniejsze (przed 30 czerwca 1999 r.) rozwiązanie stosunku pracy przez pracodawcę z przejętymi pracownikami mogło nastąpić za wypowiedzeniem. Wówczas stosowało się odpowiednio art. 41¹ KP. Wynika z tego, że ustawodawca wprowadził fikcję prawną, pozwalającą na rozwiązanie umów o pracę, tak jakby dochodziło do likwidacji pracodawcy. Kwestia czy doszło do likwidacji Komendy Powiatowej w O. (oczywiście, że nie doszło) jest bez znaczenia prawnego. Stwierdzić należy, że art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. w zakresie w jakim nakazywał odpowiednie stosowanie art. 41¹ KP (zdanie drugie) został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za sprzeczny z art. 12 i art. 32 Konstytucji RP (wyrok z dnia 13 marca 2000 r., K 1/99, OTK 2000 r. nr 2, poz. 59). Powstaje w tej sytuacji problem jak ocenić zastosowanie przez stronę pozwaną przepisu, który następnie został uznany za sprzeczny z Konstytucją. Nie jest on jednak istotny dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. w jego pierwotnym brzmieniu w związku z art. 41¹ KP nie mógł być zastosowany do

powódki. Zgodnie bowiem z art. 41¹ § 1 KP w razie likwidacji pracodawcy nie stosuje się przepisów art. 38, 39 i 41 ani przepisów szczególnych dotyczących ochrony pracowników przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę. Przez przepisy szczególne należy rozumieć przepisy innych ustaw niż Kodeks pracy. Tymczasem szczególna ochrona trwałości stosunku pracy powódki wynikała z art. 177 § 1 KP. Uchylenie tej ochrony następuje w sytuacji określonej art. 177 § 4 KP, który jest przepisem odrębnym od art. 41¹ KP i dotyczącym tej samej materii. Szczególna ochrona pracownicy w okresie urlopu macierzyńskiego jest więc uchylona przez art. 177 § 4 KP, a nie przez art. 41¹ KP. Przepis art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. nie odsyłał do odpowiedniego stosowania art. 177 § 4 KP, a więc nie było możliwe wypowiedzenie umowy o pracę z kobietą w czasie urlopu macierzyńskiego, tylko przy zastosowaniu art. 41¹ KP, który jak wskazano nie dotyczy uchylecia szczególnej ochrony kobiet w czasie ciąży i urlopu macierzyńskiego.

Sądy obu instancji prawidłowo uznały więc, że art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. nie miał zastosowania wobec powódki, a tym samym kasacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 393¹² KPC.

=====